

Оцінка маляріогенної ситуації в місті Харкові в сучасних умовах

Автори: Поливянна Ю.І., Райлян М.В., Чумаченко Т.О., Оверчук Н.В.
Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна
ДУ «Харківський обласний лабораторний центр МОЗ України», м. Харків, Україна
Рубрики: Инфекционные заболевания
Разделы: Медицинские форумы

Актуальність. Малярія є поширеним у світі інфекційним захворюванням, що піддається профілактиці та лікуванню. Це хвороба, яку спричиняють найпростіші роду *Plasmodium*. Збудник потрапляє до організму людини через укуси комара. За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), в 2018 р. на малярію у світі захворіло 228 млн людей. Згідно з Глобальною стратегією боротьби з малярією на 2016–2030 роки, передбачено зменшити кількість нових випадків малярії та рівень смертності від неї як мінімум на 90 %; ліквідувати малярію як мінімум у 35 державах та попередити повернення малярії в країни, вільні від малярії. Проте глобальна зміна клімату, інтенсивні міграційні процеси, зниження настороженості лікарів щодо малярії підвищують ризик її поширення у Європейському регіоні. Щороку в Україні реєструються випадки малярії, завезені з ендемічних країн громадянами України, які подорожували, та іноземцями, найчастіше — студентами. На міжнародних транспортних коридорах України також існує ризик транскордонного занесення судами малярії, зокрема у разі заносу інфікованих комарів, та її поширення в країні. За період 2016–2019 р. в Україні було зареєстровано 174 випадки малярії.

Мета: оцінка ризику відновлення малярії в Україні та місті Харкові в сучасних умовах.

Матеріали та методи. За період 2012–2019 р. проведено епідеміологічне дослідження в місті Харкові, який є великим студентським центром навчання багатьох іноземців із країн, ендемічних з малярії. Застосовувалися методи епідеміологічної діагностики: ретроспективний епідеміологічний аналіз, описово-оцінювальні методи.

Результати. За період спостереження в місті Харкові було зареєстровано 46 випадків малярії, інтенсивний показник на 100 тис. населення становив від 0,2 в 2015 році до 12,0 в 2018 р. Частіше випадки малярії реєструвались у 2018, 2012 і 2017 роках. Імпортовані випадки були спричинені *Plasmodium falciparum*, *Plasmodium vivax*, *Plasmodium ovale*. На ентомологічному обліку в місті Харкові знаходиться 63 водних об'єктів, з них 25 (39,7 %) — анофелогенних. Загальна площа становить 433,8 га, анофелогенна — 19,6 га. З метою поліпшення санітарно-ентомологічного та санітарно-екологічного стану водойм проводяться гідротехнічні заходи. Аналіз щорічної динаміки випадків не виявив сезонних особливостей. Випадки малярії реєструвались протягом усього року, у тому числі в сезон активності комарів — переносників малярії. Вивчення видового складу компонентів гнуса, зокрема малярійних і немаларійних комарів, виявило наявність двох видів комарів роду *Anopheles*, серед яких *An. maculipennis* і *An. messae*. Найпоширенішим видом був *An. messae*.

Висновки. Отримані дані свідчать про наявність умов для відновлення малярії в Україні, що вимагає необхідності ретельного здійснення епідеміологічного нагляду за малярією, постійної оцінки соціально-економічних та природно-кліматичних, ентомологічних детермінант, що впливають на маляріогенну ситуацію в країні. Необхідне проведення профілактичних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, ізоляцію та лікування джерел інфекції, регуляції кількості комарів роду *Anopheles* та попередження заносу інфікованих переносників з ендемічних територій.